

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ СИСТЕМ УПРАВЛІННЯ ЗАПАСАМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Костюк А.В.

*Науковий керівник – Очеретенко С.В., канд. техн. наук, доцент
(Харківський національний автомобільно-дорожній університет)*

Управління запасами— це оптимізація операцій, безпосередньо пов'язаних з переробкою, оформленням вантажів та координацією з службами закупівель і продажів, розрахунок оптимальної кількості складів і місця їх розташування. Це та область, в якій можна багато виграти від використання ефективних методів, і цей вииграш безпосередньо вимірюється в грошовому вираженні.

Ефективне управління запасами дозволяє організації задовольняти або перевищувати очікування споживачів, створюючи такі запаси кожного товару, які максимізують чистий прибуток.

Одним з найсильніших стимулів до створення запасів є вартість їх негативного рівня (дефіциту). При наявності дефіциту запасів існує три види можливих витрат, перерахованих нижче в порядку збільшення їх негативного впливу:

- витрати в зв'язку з невиконанням замовлення (затримкою з відправкою замовленого товару) — додаткові витрати на пересування і відправку товарів того замовлення, який не можна виконати за рахунок наявних товарно-матеріальних запасів;

- витрати в зв'язку з втратою збуту — у випадках, коли постійний замовник звертається за даною покупкою в іншу фірму (такі витрати вимірюються в показниках виручки, втраченою за час здійснення угоди);

- витрати в зв'язку з втратою замовника — у випадках, коли відсутність запасів обертається не тільки втратою тієї чи іншої торгової угоди, а й тим, що замовник починає постійно шукати інші джерела постачання (такі витрати вимірюються в показниках загальної виручки, яку можна було б отримати від реалізації всіх потенційних угод замовника з фірмою).

Створення запасів завжди пов'язане з додатковими фінансовими витратами.

Витрати, пов'язані зі створенням і утриманням запасів можна розбити на кілька груп:

- відволікання частини фінансових коштів на підтримку запасів;
- витрати на утримання спеціально обладнаних приміщень (складів);
- оплата праці спеціального персоналу;

- додаткові податки;
- постійний ризик псування, не реалізації простроченого товару, розкрадання.

У свою чергу відсутність необхідного обсягу запасів призводить також до витрат, які можна визначити за наступними формами витрат:

- втрати від простою виробництва,
- втрата від втраченого прибутку через відсутність товару на складі в момент виникнення підвищеного попиту,
- втрати від закупівлі дрібних партій товарів за вищими цінами;
- втрата потенційних покупців і ін.

Створення запасів вимагає додаткових фінансових витрат. Тому виникає необхідність в скороченні цих фінансових витрат за допомогою досягнення оптимального балансу між обсягом запасу, з одного боку, а з іншого - фінансовими витратами.

В системі з фіксованим розміром замовлення обсяг закупівлі повинен бути не тільки раціональним, але і оптимальним, т. е. найкращим. Критерієм оптимізації повинен бути мінімум сукупних витрат на зберігання запасів і повторення замовлення. Даний критерій враховує три фактори, що діють на величину названих сукупних витрат:

- використовувана площа складських приміщень.
- витрати на зберігання запасів.
- вартість оформлення замовлення.

Оптимальний розмір замовлення за критерієм мінімізації сукупних витрат на зберігання запасу і повторення замовлення розраховується за формулою Уілсона:

$$q_0 = \sqrt{\frac{2C_1}{C_2}},$$

де q_0 – оптимальний розмір замовлення, шт.;

C_1 – вартість виконання одного замовлення, грн. (накладні витрати);

C_2 – витрати на утримання одиниці запасу, грн. / шт.

Розмір партії q_0 оптимальний тоді і тільки тоді, коли витрати зберігання за час циклу T рівні накладних витрат C_1 .

Пропоновані компанією послуги в тій чи іншій мірі, є функцією її резервних запасів, і навпаки: резервні запаси компанії є функцією її послуг. Тут знову виникає необхідність компромісу – цього разу між витратами зберігання резервних запасів, призначених для пристосування до несподіваних коливань попиту, і вигодами, одержуваними компанією при підтримці такого рівня обслуговування своїх клієнтів.

Отже, визначення точного рівня необхідних резервних запасів залежить від трьох чинників, а саме:

- можливого коливання термінів відновлення рівня запасів;
- коливання попиту на відповідні товари протягом терміну реалізації замовлення;
- здійснюваної даної компанією стратегії обслуговування замовників.

Результатами оптимізації систем управління має бути не тільки обґрунтовані напрямки розвитку системи на перспективний період, але і повинні бути визначені причинно-наслідкові зв'язки, пріоритети та заходи щодо вдосконалення систем для конкретних умов функціонування.

Результатами управління запасами є:

- зниження виробничих втрат через брак в запасах;
- прискорення обороту;
- зменшення втрат від псування, старіння запасів;
- оптимізація оподаткування.

СУТНІСТЬ ЛОГІСТИЧНИХ ВИТРАТ НА ПРИКЛАДІ ПІДПРИЄМСТВА «НОВА ПОШТА»

Кобзенко А.В.

*Науковий керівник – Нефьодов М.А., канд. техн. наук, доцент
(Харківський національний автомобільно-дорожній університет)*

Логістичні витрати це сума витрат на управління та реалізацію логістичних процесів в окреслених межах переміщення матеріальних потоків.

Абсолютно точний їх розрахунок є дуже складним, оскільки сучасна теорія і практика бухгалтерського обліку «проходять мимо» таких затрат. Немає наукових рекомендацій зі структури та методики розрахунку. Немає відповідних форм звітності. Все це і зумовлює той факт, що логістичні витрати перебувають поза контролем керівництва підприємств, тому існує необхідність удосконалення інформаційної системи бухгалтерського обліку.

В основі класифікації логістичних витрат повинні знаходитись три групи витрат: перша пов'язана з рухом (витрати фізичного переміщення), друга – із зберіганням (витрати запасів) і третя – витрати інформаційно-управлінських процесів. Проте наведений в табл. 1 перелік має загальний характер.

Методи розподілу логістичних витрат:

- за продуктами (DPP – direct product profitability). Метою таких методів є надання більш повної інформації про базис витрат на логістичні операції; DPP дозволяє розподілити логістичні витрати за продук-